

BV/AM

Information om säsongrensning i AKU juli 2021

Vid införandet av EU:s nya ramlag för den sociala statistiken i AKU i januari 2021 identifierades extremvärden, även kallade outliers, i ett flertal tidsserier. De avvikande utfallen kan bero på de förändringar som den nya blanketten och de nya insamlings- och skattningsförfarandena medför, men kan också bero på reella förändringar på den svenska arbetsmarknaden exempelvis på grund av den pågående Coronapandemin.

Säsongrensningssystemet i AKU innebär tillämpning av tidsserieanalys som grund för trendcykel- och säsongkomponentskattning. Eftersom modellen tar hänsyn till både nuvarande värden och tidigare värden för att skatta säsongeffekter innebär extremvärden, outliers, en risk för felaktiga revideringar av tidigare tidpunkter. För att hantera detta kommer effekter av extremvärden tas bort före skattningarna av säsongkomponenter för att sedan läggas tillbaka i serierna för att kunna beskriva de kraftiga förändringarna i serierna. Extremvärdena kommer således inte påverka skattningen av säsongkomponenterna samtidigt som de kommer vara synliga i serierna. Korrigeringarna kan bland annat yttra sig genom nivåskiften i trendserier och säsongrensade serier.

Eftersom AKU:s säsongrensningssystem bygger på summakonsistens i flera led mellan olika huvud- och delserier kommer beslut om outlierhantering framförallt att tas utifrån om signifikanta extremvärden finns för åldersgruppen 15-74 år i huvudserierna. Huvudserierna är antal personer i arbetskraften, antalet sysselsatta (i arbete respektive frånvarande hela referensveckan), antalet arbetslösa samt antalet arbetade timmar.

Det är inte redan nu möjligt att inom säsongrensningen särskilja eventuella förändringar som beror på den nya ramlagen från verkliga förändringar på arbetsmarknaden. Detta kommer att kunna göras när en eventuell länkning är genomförd i slutet på 2021. Men genom de analyser som kommer att genomföras under året kommer den

övergripande förståelsen för ett eventuellt tidsseriebrott till följd av den nya ramlagen att öka succesivt.

Svårigheterna att särskilja orsaker till förändringar leder också till att vi kommer att ha svårt att uttala oss om vilka serier som faktiskt är påverkade av den nya ramlagen och/eller Coronapandemin, speciellt under de inledande månaderna av 2021. Detta beror delvis på den osäkerhet som en urvalsundersökning medför, men även på att det finns en risk att de båda orsakerna kan påverka en tidsserie i motsatt riktning. Det är teoretiskt möjligt att både den nya ramlagen och Coronapandemin, var och en för sig, ger upphov till ett signifikant extremvärde i en tidsserie, men att vi inte kan se ett signifikant extremvärde i tidsserien eftersom de båda effekterna helt eller delvis tar ut varandra.

Av de skäl som beskrivits ovan rekommenderar vi särskild försiktighet vid tolkning av säsongrensade serier och trendserier under 2021. Vi vill även avisera att större revideringar än normalt kan förekomma under året, men att det är svårt att i förväg veta hur stora dessa revideringar kan komma att bli.

Ett urval av de serier där nivåskiftande outliers identifierats för januari 2021, samt dess storlek, anges nedan. Inga serier har korrigerats för några outliers efter januari 2021.

Den storlek som anges för respektive serie är det extremvärde som identifierats och korrigerats för, och kan orsakas av den nya ramlagen och / eller verkliga förändringar på arbetsmarknaden. Storleken kan revideras när fler observationer finns tillgängliga.

- Antal i befolkningen. Båda könen. 15-74 år. -21 000.
- Antal i arbetskraften. Båda könen. 15-74 år. -105 000.
- Antal utanför arbetskraften. Båda könen. 15-74 år. 84 000.
- Antal sysselsatta. Båda könen. 15-74 år. -105 000.
- Antal personer i arbete. Båda könen. 15-74 år. -105 000.

Antalet arbetade timmar per vecka korrigerades för outliers avseende januari 2021, men allteftersom fler observationer funnits tillgängliga har denna outlier reviderats bort. Antalet arbetslösa har inte korrigerats för outliers under 2021.

I samband med publiceringen av AKU juni 2021 justerades fördelningen av outliereffekterna inom gruppen personer utanför arbetskraften avseende januari 2021. Detta gjordes till följd utav den korrigerings av statistiken som skedde maj 2021.

Kontaktpersoner;

Marija Kamath.

marija.kamath@scb.se. 010-479 41 21

Metodfrågor – Yingfu Xie.

yingfu.xie@scb.se. 010-479 41 02